

**PENDEKATAN KECERDASAN PELBAGAI
DALAM PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN
KOMSAS DALAM BAHASA MELAYU
(*MULTIPLE INTELLIGENCE APPROACH IN
TEACHING AND LEARNING LITERARUTE
COMPONENT (LC) IN MALAY LANGUAGE*)**

Chew Fong Peng

Abstrak

Kajian ini telah dijalankan bagi mengenal pasti sebab-sebab kaedah tradisional masih menjadi pilihan utama para guru yang mengajar KOMSAS dalam Bahasa Melayu di sekolah menengah. Eksperimen telah dilakukan dengan menggunakan kaedah baru iaitu “Kecerdasan Pelbagai” bagi melihat perubahan dari segi sikap dan persepsi murid terhadap pembelajaran KOMSAS. Kajian dilakukan terhadap 78 orang murid sekolah menengah kebangsaan di sekolah luar bandar. Murid-murid terbabit menjalani ujian pra (*Pre Test*) dan ujian pasca (*Post Test*) di samping menjawab soal selidik mengenai pembelajaran KOMSAS. Berdasarkan pencapaian kumpulan eksperimen selepas ujian pasca (post test), wujud peningkatan pencapaian akademik yang signifikan bagi kelas yang menggunakan kaedah pengajaran yang baru. Pengajaran menggunakan Pendekatan Kecerdasan Pelbagai yang berpusatkan murid memberi peluang kepada murid menunjukkan daya kreativiti mereka di samping meningkatkan minat murid terhadap mata pelajaran KOMSAS. Kaedah pengajaran guru penting untuk menggalakkan murid berfikir secara kreatif dan melibatkan murid secara aktif. Oleh itu, kepelbagaian kaedah pengajaran mampu meningkatkan tarikan kepada daya tumpuan murid. Ini boleh dibantu dengan kepelbagaian bahan bantu mengajar yang boleh menimbulkan suasana pembelajaran yang lebih efektif. Jelaslah kaedah pengajaran

guru memainkan peranan penting dalam menjayakan proses pengajaran dan pembelajaran dalam kelas.

Kata kunci: Pendekatan Kecerdasan Pelbagai, KOMSAS, Pengajaran dan pembelajaran, Kajian eksperimen.

Abstract

The study was conducted to identify the reasons for the traditional method is still a preference for teachers who teach KOMSAS in secondary schools. The experiment was carried out using a new method of "Multiple Intelligences" to see changes in attitudes and perceptions of students' learning literature component (LC) in Malay Language. Survey was conducted on 78 secondary school pupils in rural schools. Pupils involved in the pre-test and post-test as well as to answer the questionnaire on the learning of LC. Based on the performance of the treatment groups after post-test, there was a significant achievement for the class that used the new teaching methods. Teaching with Multiple Intelligences Method centered on students to provide students the opportunity to show their creativities and increase students' interest in the subject of LC. Teaching methods is important to encourage students to think creatively and to involve students actively. Therefore, the diversity of teaching methods could increase the attraction and concentration of students. This can be increased by the variety of teaching aids that may lead to more effective learning environment. Clearly, teaching method play a significant role in the success of teaching and learning in the classroom.

Keywords: *Multiple Intelligences Approach, Literature component, Teaching and learning, Experiment study.*

Latar Belakang Pendidikan KOMSAS di Sekolah Menengah

Komponen Kesusasteraan Melayu atau KOMSAS dalam mata pelajaran Bahasa Melayu mula diperkenalkan pada bulan Mac 2000 oleh Kementerian Pelajaran Malaysia. Ketika itu, Kementerian Pelajaran menetapkan bahawa pengajaran mata pelajaran Bahasa Melayu Tingkatan

I dan Tingkatan IV akan menggunakan karya sastera secara menyeluruh. Pelaksanaan ini berlandaskan keputusan Mesyuarat Susulan Jemaah Menteri, Kementerian Pelajaran Malaysia Bil. 4/1999 pada 3 Februari 1999. Menteri Pelajaran telah meminta dibuat persediaan untuk memasukkan pengajaran unsur sastera Melayu sebagai satu komponen wajib dalam pengajaran Bahasa Melayu.

Walau bagaimanapun, pengajaran KOMSAS sebagai komponen wajib dilaksanakan secara berperingkat-peringkat. Semua tingkatan telah didedahkan dengan KOMSAS dalam mata pelajaran Bahasa Melayu dalam semua aliran di sekolah menengah di seluruh negara pada tahun 2003. Justeru itu, murid perlu membaca dan memahami teks-teks yang terkandung dalam KOMSAS sebagai persediaan untuk mereka menjawab soalan kertas Bahasa Melayu dalam peperiksaan mahupun peringkat sekolah ataupun peperiksaan awam, iaitu PMR dan SPM.

KOMSAS dimuatkan dalam Sukatan Pelajaran Bahasa Melayu sekolah menengah dengan tujuan memupuk minat membaca dan melahirkan kenikmatan membaca serta penghayatan terhadap bahan sastera yang sesuai seperti cerpen, novel, dan puisi yang kaya dengan unsur-unsur alam, kemasyarakatan, kebudayaan, dan kemanusiaan¹. Dengan terlaksananya pengajaran KOMSAS, kemahiran berbahasa di kalangan murid diharapkan dapat ditingkatkan. Di samping itu juga, melalui KOMSAS, diharapkan dapat membentuk sahsiah terpuji dalam kalangan generasi kini terhadap karya kreatif, seterusnya menerapkan nilai murni dan unsur kemanusiaan dengan lebih berkesan melalui contoh-contoh yang dipaparkan dalam karya KOMSAS².

Terdapat beberapa elemen dalam pengisian kurikulum, iaitu ilmu daripada pelbagai bidang ilmu dan disiplin, peraturan sosiobudaya, serta kemahiran bernilai tambah, iaitu kemahiran berfikir, kemahiran teknologi maklumat dan komunikasi, kemahiran belajar cara belajar, kajian masa depan, kecerdasan pelbagai, pembelajaran konstruktivisme, dan pembelajaran kontekstual. Semua elemen ini diajarkan dalam konteks bagi

---

¹ Kementerian Pendidikan Malaysia [KPM]. 2001. *Sukatan Pelajaran Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka; Zaharah Aziz dan Kamaruzaman Abdullah. 2001. Pengajaran KOMSAS dalam Mata Pelajaran Bahasa Melayu di Sekolah Menengah. Kertas kerja. *Seminar Pengajaran KOMSAS*. Dewan Bahasa dan Pustaka. Kementerian Pendidikan Malaysia dan Institut Bahasa Melayu Malaysia. 11-13 Jun.

² Mat Asuar bin Awang. 2008. *Kesan Pendekatan Penghayatan Terhadap Pembelajaran Puisi*. Tesis Doktor Falsafah. Universiti Sains Malaysia.

Bidang Interpersonal, Bidang Maklumat, dan Bidang Estetik³ Karya-karya sastra yang dipilih berkonsepkan unsur sains, teknologi maklumat, sejarah, bahasa, alam sekitar, moral, agama, ekonomi, geografi, dan muzik yang boleh menimbulkan rangsangan serta memberi manfaat kepada mata pelajaran yang lain.

Sudah hampir sepuluh tahun KOMSAS diperkenalkan, tetapi terdapat guru-guru yang menghadapi pelbagai masalah dalam pengajaran KOMSAS⁴. Kementerian Pelajaran memberi kelonggaran kepada guru-guru menggunakan pelbagai pendekatan dan kaedah atau mencipta pendekatan baru jika difikirkan perlu, tetapi masih ada guru-guru yang menggunakan kaedah tradisional dalam pengajaran pembelajaran walaupun mereka sedia maklum bahawa penggunaan pendekatan harus selari dengan bahan pengajaran dan keupayaan murid. Memandangkan sistem pendidikan kini masih berorientasikan peperiksaan, kaedah pengajaran dan pembelajaran bahasa Melayu di peringkat sekolah masih bersifat sehalu atau berpusatkan guru.

Guru didapati kurang yakin dengan kaedah pengajaran yang hendak digunakan ketika berlangsungnya pengajaran KOMSAS dan kurang yakin menggunakan penemuan-penemuan baru walaupun telah terbukti keberkesanannya melalui penyelidikan⁵. Pengajaran guru yang stereotaip menyebabkan pembelajaran menjadi kaku, kering, hambar dan kurang memberangsangkan. Ekoran daripada itu, timbullah kegelisahan dalam kalangan murid terhadap pengajaran KOMSAS dalam bahasa Melayu; didapati murid berasa bosan dan kurang memberi tumpuan semasa guru mengajar KOMSAS⁶.

Saedah Siraj⁷ (1992) dan Roshani Abdullah⁸ (1993) mendapati guru bahasa Melayu amnya kurang cekap dalam memilih dan

---

³ Kementerian Pendidikan Malaysia [KPM]. 2001. *Sukatan Pelajaran Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

⁴ Seman Salleh. 2005. *Interaksi lisan dalam pengajaran dan pembelajaran komponen kesusasteraan Melayu (KOMSAS) dalam mata pelajaran bahasa Melayu*. Tesis Doktor Falsafah. Universiti Kebangsaan Malaysia.

⁵ Rose Aza. 2003. *Kefahaman guru tentang KOMSAS*. Rohizani Yaakub, Shahabuddin Hashim & Hashim Othman (pnyt.). *Prosiding Seminar Pengajaran dan pembelajaran KOMSAS*. Pulau Pinang: Universiti Sains Malaysia.

⁶ Chew Fong Peng. 2008. *Sastera Kebangsaan, Pendidikan Sastera dan Pembinaan Bangsa*. Kuala Lumpur: KEPKKWA.

⁷ Saedah Siraj. 1992. *Mengajar Sastera: Teori, Eksperimen, Aplikasi*. Kuala Lumpur: Pustaka Warisan.

melaksanakan strategi-strategi pengajaran Kesusasteraan Melayu dalam Bahasa Melayu. Sehubungan dengan itu, Salbiah Ani⁹ (2001), Mat Asuar Bin Awang¹⁰ (2008), dan Chew¹¹ (2010) mendapati bahawa kebanyakan guru yang mengajar bahasa Melayu tidak mempunyai latar belakang dalam bidang pendidikan bahasa Melayu mahupun kesusasteraan Melayu. Kesannya guru menghadapi banyak masalah terutama untuk memilih dan menggunakan pendekatan, kaedah, teknik dan strategi pengajaran KOMSAS.

Mengikuti Mohd Kasim Ismail dalam kajian Tahir Nuruddin¹² (2004), kekeliruan terhadap pelaksanaan dan pengajaran KOMSAS dalam bahasa Melayu menyebabkan pengajaran guru lebih menekankan pendekatan struktural. Pendekatan Struktur sebenarnya mengambil cara atau langkah kajian teks Pendekatan Formalistik di Barat. Dalam pengajaran dan pembelajaran, aspek-aspek struktur karya dikaji satu per satu, sama ada disampaikan secara deduktif atau induktif. Elemen struktur tersebut ialah tema dan persoalan, plot, watak dan perwatakan, gaya bahasa, latar (latar tempat, latar masa, dan latar masyarakat), dan sudut pandangan. Elemen tambahan pula ialah nilai murni dan pengajaran¹³.

Guru tidak berkemampuan untuk mempelbagaikan teknik pengajaran agar lebih menarik dan mudah difahami murid kerana tidak didedahkan dengan pedagogi bahasa Melayu atau sastera Melayu. Mereka lebih gemar dan cenderung untuk mengaplikasikan pendekatan tradisional. Kaedah pengajaran tersebut yang lebih berpusatkan guru kurang memberi perhatian kepada aspek perkembangan individu, murid diajar bagaimana mengingat fakta bagi tujuan menghadapi peperiksaan. Justeru itu ramai murid masih lemah dalam penguasaan bahasa Melayu dengan baik dan

---

⁸ Roshani Abdullah. 1993. Penggunaan Novel dalam Pengajaran Bahasa Melayu Tingkatan II di Beberapa Buah Sekolah di Daerah Petaling. Disertasi Sarjana Pendidikan. Universiti Malaya.

⁹ Salbiah Ani. 2001. Kemelut Komponen Sastera dalam Bahasa Melayu. *Berita Harian*, 20 Mac.

¹⁰ Mat Asuar bin Awang. 2008. *Kesan Pendekatan Penghayatan Terhadap Pembelajaran Puisi*. Tesis Doktor Falsafah. Universiti Sains Malaysia.

¹¹ Chew Fong Peng. 2010. Isu-isu Pengajaran dan pembelajaran KOMSAS di Sekolah Menengah Kebangsaan. *Seminar Internasional Bahasa dan Sastra*. (FORKIBASTRA 2010). 1-2 Jun. Hotel Sandjaja, Palembang, Sumatera, Indonesia.

¹² Tahir Nuruddin. 2004. *Kefahaman Guru tentang Konsep Komponen Kesusasteraan Melayu dalam Mata Pelajaran Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Institut Perguruan Bahasa-Bahasa Antarabangsa.

¹³ Lim Swee Tin. 2007. KOMSAS dalam P&P Bahasa Melayu: Masihkah Menjolak Buah yang Tinggi? Kertas Kerja. *Seminar Kebangsaan Pendidikan Kesusasteraan Melayu*, 11-13 Disember. Universiti Malaya.

berkesan. Menurut Hazri Jamil¹⁴ (2003), sistem berorientasikan peperiksaan ini lebih mementingkan kebolehan meluahkan apa yang sudah dipelajari oleh murid. Jadi, secara luarannya, murid dianggap sudah menguasai sesuatu mata pelajaran, tetapi hakikatnya kebanyakan murid hanya menghafal dan gagal melibatkan pemikiran kognitif yang tinggi dalam pembelajaran.

Kedaaan ini diperkukuh dengan sistem pendidikan di negara kita yang mengukur kejayaan murid berdasarkan kecemerlangan akademik. Mengikut Zaidatul Akmaliah¹⁵ (2005), di negara kita, pencapaian dalam peperiksaan adalah penting dalam menentukan tahap kecemerlangan murid. Penilaian yang diamalkan untuk melabelkan murid adalah berdasarkan skor peperiksaan awam.

Oleh yang demikian, peranan guru wajar berubah kerana guru yang berperanan sebagai punca dan pembekal maklumat atau pengetahuan kepada paradigma baru yang memerlukan peranan guru lebih cenderung kepada tugas fasilitator yang membimbing murid dalam usaha murni mereka untuk membina pengetahuan yang bermakna¹⁶.

Hakikatnya satu pendekatan pengajaran yang berkesan, menarik melalui bacaan harus diteroka. Guru seharusnya dapat menguasai berbagai-bagai jenis pendekatan, kaedah dan teknik pengajaran supaya dapat disesuaikan dengan isi kandungan pelajaran dan sentiasa bersikap responsif, bertimbang rasa, bertanggungjawab, tenang dan berkeyakinan semasa melaksanakan pengajaran. Kaedah pengajaran dan pembelajaran dalam sesuatu mata pelajaran perlu menarik minat dan mencabar kebolehan murid. Kriteria ini amat penting menjadikan pengajaran dan pembelajaran lebih bersifat inovatif dan kreatif untuk mengembangkan minda kritis dan kreatif murid, sesuai dengan pembaharuan kurikulum dan perubahan budaya belajar dan budaya mengajar pada era perkembangan informasi maklumat dalam masyarakat moden ini.

---

¹⁴ Hazri Jamil. 2003. *Teknik Mengajar Sejarah*. Kuala Lumpur: PTS Publication & Distributor Sdn. Bhd.

¹⁵ Zaidatul Akmaliah Lope. 2005. *Memperkasa Pendidikan Pelajar Berisiko*. Serdang: Penerbit Universiti Putra Malaysia.

¹⁶ Tan Khun. 2001. *Penyelidikan ke arah Keberkesanan dan Kecemerlangan Pengajaran dan Pembelajaran dalam Sains dan Matematik*; http://www.ipbl.edu.my/inter/penyelidikan/2001/2001_1_tankh.pdf, dimuat turun pada 25-10-2009.

Oleh itu, Shahabuddin Hashim dan rakan-rakan¹⁷ (2007) menyatakan pendekatan pengajaran haruslah berpusatkan murid untuk mencapai matlamat tersebut. Para guru hendaklah merancang pengajaran dan pembelajaran bercorak aktif dengan melibatkan murid sepenuhnya dalam setiap sesi pembelajaran mereka. Sehubungan itu, apabila aplikasi kecerdasan pelbagai digunakan dalam pembelajaran, secara tidak langsung guru telah melibatkan para murid kerana proses pembelajaran adalah berdasarkan kecerdasan.

Teori Kecerdasan Pelbagai

Kecerdasan Pelbagai dipercayai antara kemahiran bernilai tambah yang dapat mengembangkan potensi kecerdasan murid. Teori Kecerdasan Pelbagai diperkenalkan oleh Howard Gardner pada tahun 1983 dari Universiti Harvard. Menurut Gardner¹⁸ (1983), kaedah lama untuk mengukur tahap kecerdasan manusia, iaitu berdasarkan ujian IQ adalah terlalu terhad. Justeru, Gardner telah mengemukakan 8 jenis kecerdasan yang berbeza sebagai satu cara untuk mengukur potensi kecerdasan manusia, kanak-kanak dan dewasa.

Kelapan-lapan kecerdasan adalah saling berkait secara kompleks bila seseorang melakukan sesuatu aktiviti. Kecerdasan-kecerdasan yang dikemukakan oleh Garner (1983) adalah seperti berikut: Kecerdasan Linguistik, Kecerdasan Logikal-Matematikal, Kecerdasan 'Spatial', Kecerdasan Kinestetik Badan, Kecerdasan Muzikal, Kecerdasan Interpersonal, Kecerdasan Intrapersonal, dan Kecerdasan Naturalis. Menurut Garner¹⁹ (1983) lagi, manusia mempunyai kesemua lapan kecerdasan. Sesetengah orang mungkin mencapai tahap yang tinggi dalam sesetengah kecerdasan dan tahap yang rendah dalam kecekapan lain, manakala ada orang yang mempunyai kecerdasan yang tinggi dalam hampir kesemua lapan kecerdasan ini.

---

¹⁷ Shahabuddin Hashim, Rohizani Yaakub & Mohd. Zohir Ahmad. 2007. *Pedagogi Strategi dan Teknik Mengajar dengan Berkesan*. Kuala Lumpur: PTS Profesional.

¹⁸ Gardner, H. 1983. *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intellingence*. New York: Harper & Row.

¹⁹ Gardner, H. 1983. *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intellingence*. New York: Harper & Row.

Menurut Armstrong²⁰ (2004), fenomena murid yang menunjukkan aksi kelainan (*misbehave*) dalam kelas merupakan petanda wujudnya pelbagai jenis kecerdasan pada mereka. Hampir semua orang boleh diperkembangkan dalam kelapan-lapan kecerdasan yang disenaraikan ke tahap yang tinggi, jika keadaan-keadaan seperti penggalakan, pengkayaan dan pengajaran adalah sesuai.

Menurut Gardner²¹ (1983), kecerdasan sebagai keupayaan atau set keupayaan yang membolehkan seseorang menyelesaikan masalah atau menghasilkan produk yang mempunyai nilai dalam satu atau lebih budaya. Hal ini disebabkan teori ini tidak menggalakkan murid menguasai pelajaran akademik secara hafalan sahaja, sebaliknya belajar mengikut kecenderungan kecerdasan agar murid sendiri dapat menguasai sesuatu kemahiran dan berminat dalam pembelajaran. Oleh itu, ketika mengaplikasikan TKP, guru berusaha mempersembahkan bahan pengajaran dalam pelbagai cara dengan menggunakan bahasa, nombor, persekitaran bunyi, fizikal, tubuh badan dan kemahiran sosial.

Hal ini disebabkan setiap murid memiliki latar belakang berbeza seperti status sosio-ekonomi keluarga, aliran pengajian, gender, etnik dan lain-lain. Justeru, cara setiap murid berfikir dan bertindak serta belajar adalah berlainan berbanding dengan yang lain. Gardner²² (1983) juga telah mengenal pasti bahawa pengalaman, pendidikan dan persekitaran mampu mempengaruhi tahap setiap kecerdasan yang ditunjukkan oleh seseorang murid.

Berdasarkan Pusat Perkembangan Kurikulum²³ (2001), Teori Kecerdasan Pelbagai (TKP) perlu diaplikasikan dalam pengajaran dan pembelajaran KOMSAS kerana teori ini dapat menyokong pembelajaran bersepadu yang menyeluruh, selaras dengan Falsafah Pendidikan Kebangsaan dan keperluan murid. Selain itu, aplikasi teori ini dapat meningkatkan kecerdasan pelbagai seseorang dan menyedari bahawa potensinya tidak terbatas. TKP juga dapat meningkatkan harga diri, kreativiti dan motivasi melalui pembelajaran yang menggembirakan.

---

²⁰ Armstrong, David G. 2004. *Teaching Today: An Introduction To Education*. Edisi Ke-7. New Jersey: Prentice-Hall.

²¹ Gardner, H. 1983. *Multiple Intelligence: The Theory in Practice*. New York: Basic Books.

²² Gardner, H. 1983. *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intellingence*. New York: Harper & Row.

²³ Pusat Perkembangan Kurikulum. 2001. *Huraian Sukatan Pelajaran Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur.

Di samping itu, kaedah ini juga dapat membantu pendidik dalam mengendali serta menyesuaikan diri dengan perbezaan murid dan juga suasana pembelajaran. Malahan Abd. Fatah²⁴ (1998) menyatakan penyelidikan telah menunjukkan bahawa teori kecerdasan beraneka jenis, jika diamalkan dalam pembelajaran dan kehidupan boleh meningkatkan potensi keseluruhan otak.

Objektif Kajian

Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti sebab-sebab kaedah pengajaran tradisional masih diamalkan oleh guru-guru di sekolah, dan kesannya berserta cara-cara mengatasinya. Pengkaji akan menentukan sama ada penggunaan kaedah pengajaran baru iaitu kecerdasan pelbagai dalam KOMSAS berkesan atau tidak untuk meningkatkan pemahaman dan pencapaian murid di sekolah.

Sampel Kajian

Sampel kajian ini terdiri daripada murid tingkatan II di sebuah Sekolah Menengah daerah Batu Gajah, Perak. Kaedah yang digunakan dalam kajian ini ialah survei dengan menggunakan instrumen soal selidik. Soal selidik dijalankan secara persampelan terpilih berdasarkan tujuan kajian ini iaitu mengkaji persepsi murid terhadap pelaksanaan pengajaran dan pembelajaran KOMSAS di sekolah menengah.

Selain itu, kajian ini juga bertujuan untuk mengumpul maklumat tentang pendekatan pengajaran dan pembelajaran guru dalam KOMSAS. Untuk menunjukkan keberkesanan pendekatan kecerdasan pelbagai, reka bentuk kajian eksperimental benar yang menunjukkan perbandingan antara kumpulan eksperimen dan kumpulan kawalan diadakan. Salah satu kumpulan responden tingkatan II diberi eksperimen dan kumpulan responden tingkatan II yang lain tidak menerima eksperimen.

---

²⁴ Abd. Fatah Hassan. 1998. *Pemikiran Keseluruhan Otak*. Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd.

Instrumen Kajian

Soalan Ujian Pra

Ujian pra Topik KOMSAS terdiri daripada 40 soalan objektif aneka pilihan. Soalan Ujian Pra: soalan 1 hingga soalan 6 berdasarkan cerpen "Batu", soalan 7 hingga soalan 12 berdasarkan prosa tradisional "Pak Kaduk", soalan 13 hingga soalan 18 berdasarkan pantun teka-teki, soalan 19 hingga soalan 24 berdasarkan sajak "Mata Ayah", soalan 25 hingga soalan 30 berdasarkan drama "Penunggu Pusaka", soalan 31 hingga soalan 36 berdasarkan "Syair Pesanan Ibu", soalan 37 hingga 40 berdasarkan "Kapten Hassan Wira Bangsa". Soalan ujian pra diberikan kepada semua murid kumpulan eksperimen dan kawalan selepas murid mendapat keterangan daripada pengkaji. Ujian pra ditadbir selama 1 jam dan markah yang diperuntukkan ialah 100 markah.

Soalan Ujian Pasca

Soalan ujian pasca yang diberikan adalah sama seperti ujian pra. Soalan ujian pasca diberikan kepada murid kumpulan eksperimen selepas eksperimen diberikan. Ujian pasca ditadbir selama 1 jam dan markah yang diperuntukkan juga 100 markah.

Dua kelas telah terpilih untuk dilakukan ujian pra dan ujian pasca. Kedua-dua kelas mempunyai sampel yang sama banyak, iaitu 39 orang bagi setiap satu kelas. Sebuah kelas telah terpilih sebagai kelas eksperimen, manakala sebuah lagi kelas diletakkan sebagai kelas kawalan. Kedua-dua ujian ini diberikan serentak.

Ujian pra telah diberikan pada peringkat awal kajian penyelidikan ini, iaitu sebelum penggunaan kaedah pengajaran yang baru. Ujian ini untuk mengukur sejauh mana kefahaman murid terhadap KOMSAS yang dipelajari mereka. Dalam tempoh sebulan selepas ujian pra, kedua-dua kelas, iaitu kelas eksperimen dan kelas kawalan diberikan pula ujian pasca, yang meliputi soalan-soalan yang sama seperti ujian pra. Dalam tempoh sebulan selepas ujian pra, kelas eksperimen telah diajar dengan penggunaan kaedah baru iaitu '*Teori Kecerdasan Pelbagai*'.

Soal Selidik

Satu set soal selidik yang digunakan dalam kajian ini, iaitu soal selidik bagi kumpulan murid eksperimen selepas pengajaran dan pembelajaran. Set soal selidik murid yang dibina mengandungi tiga bahagian iaitu bahagian A, bahagian B, dan bahagian C. Bahagian A terdiri daripada kajian data demografi. Terdapat lima item maklumat latar belakang murid, iaitu lokasi sekolah, jenis sekolah, jantina, tingkatan yang dipelajari sekarang dan bahasa perantaraan di rumah. Bahagian B dibahagi kepada tiga bahagian, iaitu bahagian I mengenai penerimaan murid tentang kaedah kecerdasan pelbagai dan alat bantu mengajar yang digunakan oleh guru, bahagian II menyentuh kesan yang diperolehi murid daripada kaedah pengajaran guru, bahagian III cara-cara untuk murid meningkatkan penguasaan ilmu KOMSAS; manakala Bahagian C ialah pandangan murid terhadap pengajaran KOMSAS. Skala Likert digunakan untuk mendapat maklum balas daripada responden murid mengikut darjah persetujuan 1. Tidak setuju, 2. Kurang setuju, 3. Kurang pasti, 4. Setuju, dan 5. Sangat setuju.

Kajian rintis merupakan kajian sejarah kecil-kecilan yang dilaksanakan sebelum kajian sebenar dilakukan²⁵. Dalam kajian ini, pengkaji menjalankan kajian rintis yang bertujuan untuk mendapatkan maklumat awal berhubung kesahan dan kebolehpercayaan instrumen yang dibina. Sampel yang terlibat dalam ujian ini terdiri daripada 30 responden murid di sebuah sekolah yang berhampiran dengan sekolah kajian. Menurut Mohd Majid Konting²⁶ (1990), pekali kebolehpercayaan yang lebih daripada 0.60 sering digunakan. Hasil kajian rintis ini mendapati bahawa nilai Alpha Cronbach soal selidik pada paras 0.827, ini bererti soal selidik adalah tekal dan sesuai mengikut objektif kajian ini.

Markah yang telah dikumpulkan melalui ujian pra dan ujian pasca, serta data yang dikumpulkan melalui soal selidik akan dianalisis dengan menggunakan perisian SPSS 17.0. Ujian-t digunakan untuk menganalisis keputusan ujian pra dan pos, manakala analisis statistik deskriptif digunakan untuk menghurai pendapat dan persepsi murid setelah mengikuti pengajaran dan pembelajaran berdasarkan kaedah kecerdasan pelbagai.

---

²⁵ Chua Yan Piaw. 2006. *Kaedah dan Statistik Penyelidikan: Kaedah Penyelidikan*. Kuala Lumpur: McGraw-Hill (Malaysia) Sdn. Bhd.

²⁶ Mohd. Majid Konting. 1990. *Kaedah Penyelidikan Pendidikan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa & Pustaka.

Profil Responden Murid

Terlebih dahulu, pengkaji akan menerangkan maklumat latar belakang murid seperti yang ditunjukkan melalui Jadual 1 di bawah:

Faktor Demografi (N=78)	Keterangan	Kekerapan	Peratus
Lokasi Sekolah	Bandar	0	.0
	Luar bandar	78	100.0
Jantina	Lelaki	28	35.9
	Perempuan	50	64.1
Etnik	Melayu	1	1.3
	Cina	74	94.9
	India	3	3.8
Bahasa Perantaraan di Rumah	Bahasa Melayu	1	1.3
	Bahasa Cina	72	92.3
	Bahasa Tamil	3	3.8
	Bahasa Inggeris	1	1.3
	Dialek	1	1.3

Jadual 1: Latar Belakang 6 Responden Murid.

Dapatan kajian menunjukkan bahawa sekolah yang dikaji ialah sekolah luar bandar (100%). Dari segi jantina, didapati murid perempuan (64.1%) lebih banyak berbanding murid lelaki (35.9%). Kebanyakan responden terdiri daripada etnik Cina (94.9%) berbanding etnik India (3.8%) dan Melayu (1.3%): Bahasa perantaraan responden di rumah, berkait rapat dengan etnik, iaitu sebilangan besar murid-murid menggunakan bahasa Cina (92.3%) dalam pertuturan harian mereka. Ini disebabkan mereka berbangsa Cina. Hanya sebilangan kecil sahaja menggunakan bahasa Melayu (1.3%), bahasa Tamil (3.8%), bahasa Inggeris (1.3%) dan dialek (1.3%) sebagai bahasa perantara di rumah.

Dapatan Kajian Tentang Keberkesanan Penggunaan Kaedah Kecerdasan Pelbagai dan Kaedah Struktur dalam Pengajaran dan Pembelajaran KOMSAS

Dapatan kajian ini diperolehi melalui dua ujian yang dijalankan, iaitu ujian pra dan ujian pasca terhadap dua kumpulan murid, iaitu kumpulan kawalan dan kumpulan eksperimen. Dapatan kajian ini ingin melihat perbezaan keputusan yang diperolehi antara kedua-dua kumpulan tersebut. Perbezaan keputusan yang diperolehi dapat dilihat melalui jadual di bawah:

Ujian Pra			Ujian Pasca			t	p
N	Min	S.P.	N	Min	S.P.		
39	60.2	7.42	39	62.4	8.64	-1.17	.96

Jadual 2: Perbandingan Ujian T (*Paired T-Test*) kumpulan kawalan.

Jadual 2 di atas menunjukkan perbandingan ujian-t bagi ujian pra dan ujian pasca bagi kumpulan kawalan yang telah dijalankan. Dapatan kajian menunjukkan bahawa skor min bagi ujian pra ialah 60.2 (S.P. 7.42). Manakala nilai skor min bagi ujian pasca pula, didapati skor minnya ialah 62.4 (S.P. 8.64). Ujian ini menunjukkan tidak terdapat perbezaan yang signifikan antara kedua-dua ujian tersebut (nilai-t = -1.17, $p > .05$). Ini bermakna murid daripada kumpulan kawalan tidak menunjukkan peningkatan ketara dalam mendapat keputusan yang tinggi setelah kedua-dua ujian tersebut dijalankan. Dengan perkataan lain, pendekatan struktur tidak membawa kesan pengajaran KOMSAS yang ketara dalam pencapaian akademik murid.

Ujian Pra			Ujian Pasca			t	p
N	Min	S.P.	N	Min	S.P.		
39	61.2	7.28	39	69.6	7.60	-6.62	.006

Jadual 3: Perbandingan Ujian T (*Paired T-Test*) kumpulan eksperimen.

Jadual 3 di atas pula menunjukkan perbandingan ujian-t bagi ujian pra dan ujian pasca bagi kumpulan eksperimen yang telah dijalankan. Dapatan kajian menunjukkan bahawa nilai skor min bagi ujian pra ialah 61.2 (S.P. 7.28). Manakala skor min bagi ujian pasca pula ialah 69.6 (S.P. 7.60). Ujian-t ini menunjukkan perbezaan yang signifikan antara kedua-dua ujian tersebut (nilai-t = -6.62, $p < 0.05$). Maka dapat dikatakan bahawa terdapat peningkatan yang ketara antara ujian pra dengan ujian pasca bagi keputusan yang diperolehi oleh murid daripada kumpulan eksperimen yang telah menjalani pengajaran dan pembelajaran KOMSAS berdasarkan pendekatan Kecerdasan Pelbagai. Dengan perkataan lain, pendekatan ini berkesan dalam meningkatkan pencapaian akademik murid dalam KOMSAS.

Dapatan Kajian Tentang Persepsi Murid Eksperimen Terhadap Kaedah Kecerdasan Pelbagai

Item	%TS (n)	%KS (n)	%KP (n)	%S (n)	%SS (n)	Min	S.P.
1. Kaedah pengajaran guru sesuai dengan topik.	0.0 (0)	0.0 (0)	12.8 (10)	55.1 (43)	32.1 (25)	4.19	1.48
2. Maklumat yang disampaikan dalam pengajaran dan pembelajaran mudah difahami.	0.0 (0)	0.0 (0)	14.1 (11)	62.8 (49)	23.1 (18)	4.09	.61
3. Kaedah pengajaran dan pembelajaran yang digunakan oleh guru menarik minat murid.	0.0 (0)	7.7 (6)	28.2 (22)	35.9 (28)	28.2 (22)	3.85	.93
4. Proses pengajaran dan pembelajaran teratur dengan kaedah pengajaran yang terancang.	0.0 (0)	3.8 (3)	26.9 (21)	46.2 (36)	23.1 (18)	3.88	.81
5. Aspek gaya bahasa dalam KOMSAS boleh diaplikasikan dengan mudah melalui kaedah pengajaran.	1.3 (1)	5.1 (4)	30.8 (24)	41.0 (32)	21.8 (17)	3.77	.90
6. Kaedah pengajaran guru melibatkan murid secara aktif.	3.8 (3)	0.0 (0)	30.8 (24)	43.6 (34)	21.8 (17)	3.79	.92
7. Media bantu mengajar sering digunakan oleh guru dalam kaedah pengajaran.	7.7 (6)	14.1 (11)	30.8 (24)	25.6 (20)	21.8 (17)	3.40	1.20
8. Media bantu mengajar yang digunakan dalam kaedah pengajaran bersesuaian dengan murid.	3.8 (3)	10.3 (8)	34.6 (27)	32.1 (25)	19.2 (15)	3.53	1.04
9. Proses pengajaran dan pembelajaran terancang dan bersesuaian bagi mata pelajaran KOMSAS.	0.0 (0)	0.0 (0)	25.6 (20)	38.5 (30)	35.9 (28)	4.10	.78
10. Kaedah pengajaran bersesuaian dengan kehendak sukatan pelajaran.	1.3 (1)	16.7 (13)	17.9 (14)	43.6 (34)	20.5 (16)	3.65	1.03

Penerangan:

TS - Tidak setuju   KP - Kurang pasti   SS - Sangat setuju
 KS - Kurang setuju   S - Setuju   S.P. - Sisihan piawai

Jadual 4: Kekerapan, Peratusan, Min, dan Sisihan Piawai Penerimaan Murid Terhadap Teori Kecerdasan Pelbagai dan Alat Bantu Mengajar yang digunakan oleh Guru.

Berdasarkan Jadual 4 di atas, dapatan kajian menunjukkan penerimaan murid terhadap kaedah dan alat bantu mengajar yang digunakan oleh guru semasa proses pengajaran dan pembelajaran KOMSAS adalah positif. Data menunjukkan majoriti responden murid (87.2%) bersetuju bahawa kaedah pengajaran guru sesuai dengan topik yang dipelajari. Selain itu, 85.9% responden juga bersetuju bahawa maklumat yang disampaikan dalam aktiviti pengajaran dan pembelajaran mudah difahami. Kaedah pengajaran dan pembelajaran yang digunakan oleh guru dianggap dapat menarik minat murid yang dikaji dengan kadar persetujuan sebanyak 64.1%.

Sebanyak 69.3% responden bersetuju bahawa proses pengajaran dan pembelajaran yang dijalankan oleh guru mereka teratur dengan kaedah pengajaran yang terancang, 74.4% murid menganggap proses pengajaran dan pembelajaran bersesuaian dengan mata pelajaran KOMSAS, dan 64.1% murid berpendapat kaedah kecerdasan pelbagai yang disampaikan oleh guru sesuai dengan sukatan pelajaran. Walaupun begitu, didapati masih ramai responden yang kurang pasti (30.8%) dan tidak setuju (7.7%) bahawa guru sering menggunakan media bantu mengajar dalam kaedah pengajarannya.

Bagi min dan sisihan piawai, dapatan kajian menunjukkan bahawa min yang tertinggi diperolehi oleh item 9, bahawa responden bersetuju bahawa proses pengajaran dan pembelajaran terancang dan bersesuaian dengan mata pelajaran KOMSAS (min 4.10, S.P. .783). Ini membuktikan bahawa cara ramai guru mengajar KOMSAS dengan pendekatan kecerdasan pelbagai dianggap terancang dan sesuai. Manakala min yang terendah diperlihatkan melalui item 7, iaitu responden kurang bersetuju bahawa guru sering menggunakan media bantu mengajar dalam kaedah pengajarannya (min: 3.40, S.P. 1.20). Ini membuktikan bahawa guru masih kurang menggunakan media bantu mengajar dalam proses pengajaran dan pembelajaran KOMSAS.

Item	% TS (n)	% KS (n)	% KP (n)	% S (n)	% SS (n)	Min	S.P.
1. Murid memberi respon terhadap pengajaran guru yang menggunakan kaedah pengajaran kecerdasan pelbagai.	0.0 (0)	5.1 (4)	12.8 (10)	50.0 (39)	32.1 (25)	4.09	.81
2. Skop kurikulum KOMSAS terlalu luas dengan bilangan teks yang banyak daripada pelbagai genre.	0.0 (0)	5.1 (4)	28.2 (22)	25.6 (20)	41.0 (32)	4.03	.95

3.	Kaedah pengajaran guru menggalakkan murid berfikir secara kreatif.	0.0 (0)	1.3 (1)	20.5 (16)	38.5 (30)	39.7 (31)	4.17	.80
4.	Murid mengulas semula sinopsis teks puisi dan prosa.	7.7 (6)	7.7 (6)	25.6 (20)	34.6 (27)	24.4 (19)	3.60	1.17
5.	Murid boleh mengkaji sendiri pelbagai aspek gaya bahasa dalam puisi tradisional.	11.5 (9)	15.4 (12)	24.4 (19)	37.2 (29)	11.5 (9)	3.22	1.19
6.	Murid boleh mengkaji sendiri pelbagai aspek gaya bahasa dalam prosa tradisional.	10.3 (8)	16.7 (13)	29.5 (23)	34.6 (27)	9.0 (7)	3.15	1.13
7.	Proses pengajaran dan pembelajaran berpusat kepada murid.	3.8 (3)	11.5 (9)	43.6 (34)	32.1 (25)	9.0 (7)	3.31	.93
8.	Strategi penyampaian guru menarik minat murid.	0.0 (0)	5.1 (4)	19.2 (15)	38.5 (30)	37.2 (29)	4.08	.88
9.	Murid memahami dengan jelas kepelbagaian aspek gaya bahasa dalam KOMSAS.	2.6 (2)	10.3 (8)	29.5 (23)	39.7 (31)	17.9 (14)	3.60	.98

Jadual 5: Keckerapan, Peratusan, Min, dan Sisihan Piawai Kesan Kaedah Pengajaran Guru kepada Murid.

Melalui Jadual 5 di atas memaparkan kesan yang diperolehi murid daripada kaedah pengajaran guru. Dapatan menunjukkan murid memberi respon terhadap pengajaran guru yang menggunakan kaedah kecerdasan pelbagai dengan persetujuan sebanyak 82.1%. Sejumlah 66.6% responden bersetuju bahawa skop kurikulum KOMSAS terlalu luas dengan bilangan teks yang banyak daripada pelbagai genre. Sebanyak 78.2% responden mendapati kaedah pengajaran guru menggalakkan murid berfikir secara kreatif.

Daripada kaedah pengajaran dan pembelajaran yang dijalankan, 59% murid berpendapat bahawa mereka boleh mengulas semula sinopsis teks puisi dan prosa, tetapi mereka kurang bersetuju bahawa mereka boleh mengkaji sendiri pelbagai aspek gaya bahasa dalam puisi tradisional (26.9%) dan prosa tradisional (27%). Bagi item strategi pengajaran guru dapat menarik minat murid pula, didapati sebanyak 75.7% responden bersetuju dengan pernyataan tersebut. Walaupun begitu, 43.6% responden kurang pasti dan 11.5% kurang bersetuju bahawa proses pengajaran dan pembelajaran dijalankan berpusatkan murid. Keadaan ini disebabkan kebanyakan murid jarang terdedah dengan kaedah pengajaran moden atau lain daripada kaedah “*chalk and talk*” dan kaedah struktur.

Dari segi min dan sisihan piawai, didapati bahawa min tertinggi diperolehi oleh item 3 bahawa kaedah pengajaran guru dapat menggalakkan murid berfikir secara kreatif (min 4.17, S.P. .80). Ini bermakna guru-guru yang mengajar KOMSAS menggunakan kaedah pengajaran yang menggalakkan responden berfikir secara kreatif. Min terendah menunjukkan bahawa responden masih tidak boleh mengkaji sendiri pelbagai aspek gaya bahasa dalam prosa tradisional (min 3.15, S.P. 1.13). Walaupun guru menggunakan pendekatan kecerdasan pelbagai, tetapi nampaknya aspek gaya bahasa dalam prosa tradisional menjadi masalah pengajaran dan pembelajaran dalam kelas KOMSAS memandangkan bahasa tradisional susah difahami.

Seterusnya perbincangan beralih kepada cara-cara murid meningkatkan penguasaan dalam ilmu KOMSAS seperti yang dipaparkan dalam Jadual 6 di bawah.

Item	%TS (n)	%KS (n)	%KP (n)	%S (n)	%SS (n)	Min	S.P.
1. Murid dibimbing oleh guru untuk memahami kepelbagaian aspek gaya bahasa dalam KOMSAS.	0.0 (0)	3.8 (3)	9.0 (7)	39.7 (31)	47.4 (37)	4.31	.80
2. Guru menggunakan kaedah yang baru selain daripada kaedah pengajaran "chalk and talk".	3.8 (3)	5.1 (4)	30.8 (24)	30.8 (24)	29.5 (23)	3.77	1.06
3. Guru perlu menggunakan kaedah pengajaran yang berbeza untuk mengajar genre KOMSAS yang berlainan.	3.8 (3)	3.8 (3)	28.2 (22)	28.2 (22)	35.9 (28)	3.88	1.07
4. Tahap persediaan murid untuk pembelajaran KOMSAS adalah tinggi.	6.4 (5)	20.5 (16)	34.6 (27)	24.4 (19)	14.1 (11)	3.19	1.12
5. Murid berpeluang menunjukkan kreativiti dan bakat dalam sastera semasa proses pengajaran dan pembelajaran berlangsung.	2.6 (2)	1.3 (1)	17.9 (14)	38.5 (30)	39.7 (31)	4.12	.93
6. Saya selalu menggunakan buku rujukan KOMSAS untuk	5.1 (4)	12.8 (10)	17.9 (14)	32.1 (25)	32.1 (25)	3.73	1.19

mempelajari KOMSAS.							
7. Saya suka membaca buku teks KOMSAS.	3.8 (3)	9.0 (7)	24.4 (19)	35.9 (28)	26.9 (21)	3.73	1.08
8. Saya suka menggunakan buku rujukan KOMSAS	6.4 (5)	9.0 (7)	24.4 (19)	41.0 (32)	19.2 (15)	3.58	1.10

Jadual 6: Kekekapan, Peratusan, Min, dan Sisihan Piawai Cara-cara Murid Meningkatkan Penguasaan dalam Ilmu KOMSAS.

Dapatan kajian menunjukkan bahawa murid perlu dibimbing oleh guru untuk memahami kepelbagaian aspek gaya bahasa dalam KOMSAS. Item ini mendapat kadar persetujuan sebanyak 87.1%. sebanyak 60.3% responden bersetuju bahawa guru perlu menggunakan kaedah pengajaran yang baru selain daripada kaedah pengajaran tradisional iaitu kaedah “*chalk and talk*”, dan 64.1% berpendapat guru juga mengajar menggunakan kaedah pengajaran yang berbeza untuk mengajar genre KOMSAS yang berbeza kepada murid.

Selain itu, 78.2% murid menganggap mereka diberi peluang untuk menunjukkan kreativiti dan bakat dalam sastera semasa proses pengajaran dan pembelajaran dijalankan. Walaupun begitu, dapatan kajian menunjukkan bahawa tahap persediaan murid untuk pembelajaran KOMSAS adalah relatif rendah dengan kadar kurang dan tidak setuju sebanyak 26.9%, dan kurang pasti banyak 34.6%. Keadaan ini berlaku disebabkan murid kajian yang majoritinya terdiri daripada murid Cina kurang berminat untuk belajar KOMSAS. Bagi mereka, dunia dan sastera Melayu adalah sesuatu yang agak asing untuk mereka.

Dari segi apa yang perlu dilakukan oleh murid pula, diperlihatkan bahawa 64.2% murid selalu menggunakan buku rujukan KOMSAS untuk mempelajari KOMSAS dan 62.8% murid mempunyai minat untuk membaca buku-buku KOMSAS sebelum mereka mempelajarinya.

Dari segi min dan sisihan piawai, min yang tertinggi diperolehi oleh item 1 yang menyatakan bahawa murid-murid dibimbing oleh guru untuk memahami kepelbagaian aspek gaya bahasa dalam KOMSAS (min 4.31, S.P. 80). Ini bermakna murid-murid paling lemah dalam mempelajari gaya bahasa terutama prosa tradisional, oleh itu, mereka memerlukan bimbingan daripada guru dalam aspek ini. Min terendah pula diperolehi oleh item 4 bahawa murid-murid menyedari bahawa tahap persediaan mereka untuk pembelajaran KOMSAS adalah rendah (min 3.19, S.P. 1.12). Ini menunjukkan bahawa murid-murid masih belum bersedia untuk mempelajari KOMSAS dengan lebih mendalam.

Pendapat	Kekerapan	%
Murid berminat mempelajari KOMSAS kerana mereka berpeluang untuk menunjukkan kreativiti dan bakat dalam sastera.	6	7.7
Murid tidak berminat mempelajari KOMSAS.	5	6.4
Murid gembira mempelajari KOMSAS kerana dapat memahami lebih mendalam tentang puisi tradisional dan Bahasa Melayu klasik.	10	12.8
KOMSAS dapat mengajar murid-murid tentang nilai-nilai murni.	3	3.8
Murid sukar memahami KOMSAS kerana terlalu banyak genre-genre berbeza yang perlu dipelajari.	11	14.1
Pengajaran KOMSAS banyak memberi pengetahuan dan ilmu kepada murid.	1	1.3
Murid berminat mempelajari KOMSAS kerana pengajaran guru yang menarik.	6	7.7
Tidak memberi pandangan.	36	46.2
Jumlah	78	100

Jadual 7: Pandangan/komen Murid tentang Pengajaran dan pembelajaran KOMSAS di Sekolah.

Berkaitan soalan terbuka pula, Jadual 7 menunjukkan bahawa sebanyak 11 orang murid-murid (14.1%) sukar memahami KOMSAS kerana terlalu banyak genre berbeza yang perlu dipelajari. Walaupun begitu, terdapat 10 orang responden (12.8%) berasa gembira mempelajari KOMSAS kerana dapat memahami puisi tradisional dan bahasa Melayu klasik dengan lebih mendalam.

Selain itu, 6 orang responden (7.7 %) juga berpendapat bahawa mereka berminat mempelajari KOMSAS kerana mereka berpeluang untuk menunjukkan kreativiti dan bakat dalam sastera. Di samping itu, 6 orang responden (7.7%) pula berpendapat mereka berminat mempelajari KOMSAS kerana pengajaran guru yang menarik. Walaupun begitu, hampir separuh atau 36 orang responden (46.2%) tidak memberi komen atau pendapat mereka tentang KOMSAS.

Perbincangan dan Interpretasi

Berdasarkan kajian yang telah dilakukan, murid kajian didapati sukar memahami KOMSAS kerana terlalu banyak genre-genre berbeza yang perlu dipelajari. Setiap genre pula terlalu luas dengan jumlah bahan yang terlalu banyak. Tahap kefahaman murid mungkin tidak mencapai objektif pengajaran dan pembelajaran kerana murid akan belajar semata-mata untuk memenuhi keperluan peperiksaan.

Untuk mengatasi masalah ini, pengurangan jumlah bahan atau teks bagi setiap genre sastra yang perlu dipelajari oleh murid diharap dapat mengubah persepsi murid terhadap KOMSAS. Cara ini sebagai langkah awal memupuk minat murid. Genre sastra juga perlu melibatkan unsur kepelbagaian budaya (*multicultural*) dalam masyarakat Malaysia. Kepelbagaian kebudayaan yang menekankan nilai hormat-menghormati perbezaan dalam usaha memupuk perpaduan dapat menyemai murid-murid sekolah dengan pelbagai nilai murni yang boleh menjadi amalan dalam kehidupan seharian.

Pemilihan karya sastra yang sedia ada perlu disesuaikan dengan nilai semasa yang perlu diterapkan dalam diri murid. Murid boleh memperoleh banyak pengetahuan, nilai dan pengajaran serta semangat patriotisme bersesuaian dengan Falsafah Pendidikan Negara. Terpujang kepada cara dan kaedah penyampaian guru bagi penerapan segala unsur-unsur murni yang terdapat dalam karya-karya sastra tersebut.

Dapatan kajian ini dibuktikan oleh Noriah Bakar²⁷ (1986), iaitu faktor guru dan pendekatan pengajaran guru amat mempengaruhi pencapaian murid. Guru seharusnya menggunakan pendekatan pengajaran pemusatan murid agar murid dapat berpeluang menunjukkan kreativiti dan bakat dalam sastra semasa proses pengajaran dan pembelajaran berlangsung.

Bagi melaksanakan pengajaran dan pembelajaran KOMSAS di dalam kelas, guru tidak seharusnya bersandarkan buku teks semata-mata. Penggunaan bahan-bahan tambahan lain yang bersesuaian amat perlu bagi mewujudkan proses pengajaran dan pembelajaran yang menarik dan efektif bagi mengelakkan kebosanan murid, di samping menggalakkan mereka mengambil bahagian dalam setiap pelaksanaan pengajaran dan pembelajaran.

Latihan yang diterima oleh guru secara langsung akan memberi pendedahan kepada mereka dalam kepelbagaian kaedah dan teknik pengajaran. Latihan yang diterima oleh guru juga termasuklah kursus, seminar, bengkel atau persidangan. Latihan dan pengalaman mengajar membentuk kemahiran kepada setiap guru kerana mereka boleh meningkatkan daya kreativiti dalam pengajaran setiap hari. Secara tidak langsung, cara ini dapat menarik minat murid untuk mengikuti proses

---

²⁷ Noriah Bakar. 1986. *Kesan pendekatan mengalami dan menghayati terhadap pembelajaran sajak Tingkatan 6 di sekolah menengah*. Tesis Sarjan Pendidikan, Universiti Malaya.

pembelajaran sehingga tamat. Oleh itu pengalaman mengajar mematangkan guru bagi mewujudkan situasi pembelajaran yang efektif dan kolaboratif, di samping memainkan peranan penting bagi meningkatkan minat murid terhadap pengajaran dan pembelajaran KOMSAS. Pengenalan dan penerangan tentang kaedah-kaedah baru dalam pengajaran dan pembelajaran harus disebarkan ke sekolah-sekolah agar guru-guru lebih peka dengan kehendak pendidikan masa kini.

Sehubungan itu, Teori Kecerdasan Pelbagai adalah antara pendekatan yang sesuai diaplikasikan. Ujian pra dan ujian pasca dalam kajian ini dijalankan terhadap dua kumpulan kawalan dan eksperimen yang masing-masing mengaplikasi kaedah struktur dan TKP dalam pengajaran dan pembelajaran KOMSAS. Analisis ujian-t menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan bagi kumpulan eksperimen tentang pencapaian akademik dalam ujian berbanding kumpulan kawalan. Ini bererti TKP didapati lebih sesuai dan berkesan untuk mengajar KOMSAS kerana dapat mencungkil kecerdasan murid dari pelbagai latar belakang.

Dapatan kajian juga menunjukkan para murid berpendapat bahawa kaedah pengajaran guru berdasarkan Teori Kecerdasan Pelbagai berperanan bagi menggalakkan murid berfikir secara kreatif (Min 4.17, S.P. .80) (Item 3, Jadual 5). Selain itu murid juga berpendapat bahawa kaedah pengajaran guru melibatkan murid secara aktif (Min 3.79, S.P. .92) (Item 8, Jadual 4). Murid juga bersetuju bahawa guru perlu menggunakan kaedah pengajaran yang berbeza mengikut genre KOMSAS yang berbeza (Min 3.88, S.P. 1.07) (Item 3, Jadual 6). Ini memudahkan kefahaman murid, di samping mengurangkan kekeliruan membezakan setiap genre sastera.

Mengikut Salhah Abdullah²⁸ (2009), Teori Kecerdasan Pelbagai yang dikemukakan oleh Howard Garner (1983) menghuraikan hingga lapan kecenderungan potensi seseorang untuk belajar. Guru sebagai fasilitator dan mentor disarankan mengenal pasti kecerdasan pelbagai diri sendiri supaya mudah membimbing murid sebagai mentee. Guru boleh melibatkan semua murid dan sesuaikan bakat dan kebolehan mereka dengan pembelajaran KOMSAS.

---

²⁸ Salhah Abdullah. 2009. *Kecerdasan Pelbagai: Aplikasi dalam Pengajaran dan Pembelajaran*. Kuala Lumpur: PTS Profesional.

Dalam pada itu, Gardner²⁹ (1983) menyarankan agar guru mendedahkan murid dengan pelbagai projek dan meletakkan murid yang berlainan kecerdasan dalam satu kumpulan supaya kumpulan murid ini dapat saling belajar, membantu dan bekerjasama. Oleh itu, guru haruslah memahami setiap murid secara mendalam. Di samping itu, TKP menggalakkan setiap murid memahami tentang apa yang telah dipelajari. Murid dikatakan faham apabila dapat menangkap idea yang dipelajari sama ada di sekolah mahupun di tempat lain, kemudian mengaplikasikan idea tersebut dalam situasi baru untuk menyelesaikan masalah.

Sehubungan itu, Lazear³⁰ (2004) memberi saranan yang membina. Antaranya ialah memberi peluang kepada murid untuk menyelesaikan masalah, belajar dalam kumpulan kecil atau besar, menyediakan peluang kepada murid untuk memperoleh kemahiran dan maklumat, memberi peluang kepada mereka untuk menghasilkan suatu produk dengan menjadikan kemampuan dan minat sebagai garis panduan, dan belajar serta berfikir secara aktif.

Menurut Campbell dan rakan-rakan³¹ (1996), apa yang penting dalam pengajaran dan pembelajaran berdasarkan TKP ialah bahan bantu mengajar yang sesuai dengan kandungan mata pelajaran. Dari segi pengajaran dan pembelajaran, tidak terdapat model tunggal dalam reka bentuk pelajaran tertentu. Guru yang cekap akan mudah mencipta pendekatan yang paling sesuai dengan gaya pengajaran serta keperluan murid. Guru tidak perlu merancang lapan rancangan pengajaran yang berbeza atau membahagikan murid kepada lapan kumpulan mengikut kekuatan kecerdasan mereka. Apa yang perlu dilakukan ialah merangka suasana pengajaran yang memupuk murid agar menggunakan kombinasi pelbagai jenis kecerdasan dalam menguasai sesuatu tajuk yang diajar³².

Kaedah ini menggalakkan murid menunjukkan potensi individu masing-masing. Guru sebagai penunjuk cara boleh memberikan tugasan yang bersesuaian dengan minat, bakat dan keupayaan murid. Suasana pembelajaran yang hidup dan menyeronokkan merangsang minat murid selaras dengan keperluan jiwa mereka sebagai remaja. Ini secara langsung

---

²⁹ Gardner, H. 1983. *Multiple Intelligence: The Theory in Practice*. New York: Basic Books.

³⁰ Lazaer, David G. 2004. *Multiple intelligence approaches to assessment: solving the assessment conundrum*. Wales: Crown House.

³¹ Campbell, L.C., Campbell, B.C. & Dickinson, D. 1999. *Teaching and Learning through Multiple Intelligence*. Tucson: Sephyr Press. hlm. 68.

³² Moran, S., Kornhaber, M & Gardner, H. 2006. *Orchestrating MI. Educational Leadership*. 64: 26.

menyebabkan murid terdorong untuk mengikuti pembelajaran hingga akhir. Kaedah ini boleh dijadikan amalan dalam pengajaran dan pembelajaran KOMSAS. Ini bergantung kepada keupayaan guru mempelbagaikan aktiviti yang bersesuaian dengan pelbagai genre sastera juga dengan tahap keupayaan murid.

Pendekatan baru yang ditemui oleh penyelidikan tempatan lebih meyakinkan kerana penyelidik memberi pertimbangan kepada proses pengajaran dan pembelajaran dalam pengajaran bahasa Melayu dengan mengambil kira latar belakang murid yang datang dari pelbagai etnik, iaitu Melayu, Cina dan India yang belajar secara bersama dalam sesebuah kelas atau sekolah. Maka, guru perlu menggunakan kaedah yang lain dan memberikan penekanan terhadap aspek KOMSAS bagi menarik minat murid dan menghindarkan suasana pembelajaran yang membosankan murid. Murid perlu dilibatkan secara aktif dan bukan sekadar memberikan nota sebagai satu cara kaedah pengajaran.

Kemudahan penggunaan teknologi maklumat juga merupakan salah satu cara bagi meningkatkan lagi minat murid terhadap pengajaran dan pembelajaran KOMSAS, seiring dengan era moden. Teknologi maklumat memberi kesan pengajaran yang lebih mendalam kepada murid kerana mempunyai kesan visual dan audio³³. Oleh itu, guru-guru bahasa Melayu seharusnya diberikan pelbagai bahan perisian (*software*) yang berkaitan KOMSAS agar boleh diaplikasikan dalam pengajaran. Pihak KPM perlu membekalkan guru-guru dengan BBM yang mencukupi. Oleh itu kebergantungan terhadap kaedah tradisional dapat dikurangkan, secara tidak langsung dengan cara ini juga akan mewujudkan suasana pembelajaran yang lebih kondusif buat murid.

Kesimpulan

Kesimpulannya, guru-guru memainkan peranan yang paling besar bagi menjayakan KOMSAS di sekolah dengan mengaplikasikan pendekatan pengajaran berpusatkan murid yang sesuai dan berkesan. Kajian ini menunjukkan Teori Kecerdasan Pelbagai berkesan sebagai kaedah pengajaran KOMSAS yang harus digalakkan di sekolah menengah untuk menarik minat murid. Pihak KPM juga harus peka dengan keperluan rombak semula sukatan pelajaran KOMSAS dan memilih kesesuaian

---

³³ Neo, M. & Rafi, A. 2007. Designing interactive multimedia curricula to enhance teaching and learning in the Malaysian classroom - from teacher-led to student-centered experiences. *International Journal of Instructional Media*, 34(1), hlm. 57.

teks berdasarkan genre agar matlamat KPM mengadakan KOMSAS tidak tersasar dari tujuan yang asal.

Bibliografi

- Abd. Fatah Hassan. 1998. *Pemikiran Keseluruhan Otak*. Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd
- Armstrong, David G. 2004. *Teaching Today: An Introduction to Education*. Edisi ke-7. New Jersey: Prentice-Hall.
- Campbell, L.C., Campbell, B.C. & Dickinson, D. 1999. *Teaching and Learning through Multiple Intelligences*. Tucson: Sephyr Press.
- Chew Fong Peng. 2008. *Sastera Kebangsaan, Pendidikan Sastera dan Pembinaan Bangsa*. Kuala Lumpur: KEPKKWA.
- Chew Fong Peng. 2010. Isu-isu Pengajaran dan pembelajaran KOMSAS di Sekolah Menengah Kebangsaan. *Seminar Internasional Bahasa dan Sastra*. (FORKIBASTRA 2010). 1-2 Jun. Hotel Sandjaja, Palembang, Sumatera, Indonesia.
- Chua Yan Piaw. 2006. *Kaedah dan Statistik Penyelidikan: Kaedah Penyelidikan*, Kuala Lumpur: McGraw-Hill (Malaysia) Sdn. Bhd.
- Gardner, H. 1983. *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Harper & Row.
- Gardner, H. 1983. *Multiple Intelligence: The Theory in Practice*. New York: Basic Books.
- Hazri Jamil. 2003. *Teknik Mengajar Sejarah*. Kuala Lumpur: PTS Publication & Distributor Sdn. Bhd.
- Kementerian Pendidikan Malaysia. 2001. *Pembangunan Pendidikan 2001-2010*. Kuala Lumpur: AG Grafik Sdn. Bhd.
- Kementerian Pendidikan Malaysia [KPM]. 2001. *Sukatan pelajaran kurikulum bersepadu sekolah menengah bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

- Lazaer, David G. 2004. *Multiple intelligence approaches to assessment: solving the assessment conundrum*. Wales: Crown House.
- Lim Swee Tin. 2007. KOMSAS dalam P & P Bahasa Melayu: Masihkah Menjolak Buah yang Tinggi? Kertas Kerja. *Seminar Kebangsaan Pendidikan Kesusasteraan Melayu*, 11-13 Disember. Universiti Malaya.
- Mat Asuar Bin Awang. 2008. *Kesan Pendekatan Penghayatan Terhadap Pembelajaran Puisi*. Tesis Doktor Falsafah. Universiti Sains Malaysia.
- Mohd. Majid Konting. 1990. *Kaedah Penyelidikan Pendidikan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Moran, S., Kornhaber, M. & Gardner, H. 2006. Orchestrating M1. *Educational Leadership*. 64: 22-27.
- Neo, M. & Rafi, A. 2007. Designing interactive multimedia curricula to enhance teacher teaching and learning in the Malaysian classroom-from teacher-led to student-centered experiences. *International Journal of Instructional Media*. 34(1): 51-59.
- Noriah Bakar. 1986. *Kesan pendekatan mengalami dan menghayati terhadap pembelajaran sejak Tingkatan 6 di sekolah menengah*. Tesis Sarjana Pendidikan, Universiti Malaya.
- Pusat Perkembangan Kurikulum. 2001. *Huraian Sukatan Pelajaran Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur.
- Rose Aza. 2003. *Kefahaman guru tentang KOMSAS*. Rohizani Yaakub, Shahabuddin Hashim & Hashim Othman (pnyt.). *Prosiding Seminar Pengajaran dan pembelajaran KOMSAS*. Pulau Pinang: Universiti Sains Malaysia.
- Roshani Abdullah. 1993. Penggunaan Novel dalam Pengajaran Bahasa Melayu Tingkatan II di Beberapa Buah Sekolah di Daerah Petaling. Disertasi Sarjana Pendidikan, Universiti Malaya.
- Saedah Siraj. 1992. *Mengajar Sastera: Teori, Eksperimen, Aplikasi*. Kuala Lumpur: Pustaka Warisan.

- Salbiah Ani. 2001. Kemelut Komponen Sastera dalam Bahasa Melayu. *Berita Harian*, 20 Mac: hlm. 3.
- Salhah Abdullah. 2009. *Kecerdasan Pelbagai: Aplikasi dalam Pengajaran dan Pembelajaran*. Kuala Lumpur: PTS Profesional.
- Seman Salleh. 2005. Interaksi lisan dalam pengajaran dan pembelajaran komponen kesusasteraan Melayu (KOMSAS) dalam mata pelajaran bahasa Melayu. Tesis Doktor Falsafah. Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Shahabuddin Hashim, Rohizani Yaakub & Mohd. Zohir Ahmad, 2007. *Pedagogi Strategi dan Teknik Mengajar dengan Berkesan*. Kuala Lumpur: PTS Profesional.
- Tan Khun. 2001. *Penyelidikan ke arah keberkesanan dan Kecemerlangan pengajaran dan pembelajaran dalam sains dan matematik*; http://www.ipbl.edu.my/inter/penyelidikan/2001/2001_1_tankh.pdf, dimuat turun pada 25 Oktober 2009.
- Tahir Nuruddin. 2004. *Kefahaman Guru tentang Konsep Komponen Kesusasteraan Melayu dalam Mata Pelajaran Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Institut Perguruan Bahasa-Bahasa Antarabangsa.
- Zahirah Abdul Aziz & Kamaruzaman Abdullah. 2001. Pengajaran KOMSAS dalam Mata Pelajaran Bahasa Melayu di Sekolah Menengah. Kertas kerja. *Seminar Pengajaran KOMSAS*. Dewan Bahasa dan Pustaka. Kementerian Pendidikan Malaysia dan Institut Bahasa Melayu Malaysia. 11-13 Jun.
- Zaidatul Akmaliah Lope. 2005. *Memperkasa Pendidikan Pelajar Berisiko*. Serdang: Penerbit Universiti Putra Malaysia.